

**Kampania społeczna „Różni w potrzebach. Równi w prawach.”
pod honorowym patronatem
Rzecznika Praw Obywatelskich, Rzeczniczki Praw Dziecka, Państwowego Funduszu
Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych oraz Głównego Inspektora Pracy**

2–16 kwietnia 2026 r.

„**Różni w potrzebach. Równi w prawach.**” – to hasło tegorocznej kampanii społecznej realizowanej siódmy rok z rzędu w ramach obchodów przypadającego 2 kwietnia Światowego Dnia Świadomości Autyzmu. Jest to inicjatywa całkowicie oddolna, przygotowana w całości przez młode osoby samorzecznicze rozwijające się w spektrum autyzmu i z niepełnosprawnościami, zrzeszone w Klubie Świadomej Młodzieży Fundacji Autism Team, które w podejmowanych aktywnościach są wspierane przez ekspertów Fundacji Autism Team. Działania mają charakter pro bono, a udział w nich jest nieodpłatny.

Kampania kompleksowo podejmuje kwestie wciąż istniejących nierówności i marginalizacji osób w spektrum autyzmu w różnych obszarach życia – od edukacji, przez pracę, aż po ochronę praw dziecka i obywatela. Jej **głównym celem** jest przeciwdziałanie zjawisku „pozorowanej partycypacji” i „pozorowanej aktywizacji” (tzw. tokenizmu), czyli symbolicznego włączania osób w spektrum autyzmu – lub ogólniej z niepełnosprawnościami – w celu stworzenia pozorów inkluzywności, bez rzeczywistego zaangażowania ich w procesy decyzyjne oraz uwzględniania ich opinii.

Najważniejsze kampanijne postulaty:

1. Eliminowanie „pozorowanych konsultacji”, w tym wypracowanie konkretnych standardów prowadzenia konsultacji społecznych, w których obywatelskie zaangażowanie realnie wpływa na decyzje na poziomie instytucji, samorządów i administracji.
2. Przeciwdziałanie „pozorowanej aktywizacji” zawodowej i fasadowym działaniom na rzecz osób neuroróżnorodnych i z niepełnosprawnościami.
3. Uznanie samorzecznictwa jako pełnoprawnej kompetencji eksperckiej. Jasne zasady profesjonalizacji samorzecznictwa, w tym standardy wynagrodzeń i równorzędnego traktowania samorzeczników w pracach zespołów, grupach roboczych oraz przy realizacji projektów.
4. Przeciwdziałanie ukrytej segregacji w edukacji i wykluczaniu młodych osób w spektrum autyzmu z życia społecznego szkoły.
5. Wzmacnianie sprawczości osób z największymi trudnościami w codziennym funkcjonowaniu, m.in. poprzez AAC, wspomaganą komunikację i reprezentację rzeczniczą.
6. Promowanie dobrych praktyk partycypacyjnych – przykłady sytuacji, w których głos młodych samorzeczników realnie zmienił działania instytucji, organizacji, szkół czy pracodawców.
7. Dostępność realna, nie deklaratorywna, także przez budowanie społecznej wrażliwości na bariery systemowe i mentalne.

*Ja chcę mieć realny wpływ na decyzje, które dotyczą mojego życia – i życia innych osób w spektrum. Nie być statystą. Nie być „na pokaz” – mówi **Jan Gawroński, samorzecznik, założyciel i koordynator Klubu Świadomej Młodzieży Fundacji Autism Team.** – Są wśród nas osoby, które potrzebują stałego wsparcia. Ich głos jest prawie niesłyszalny, a powinien być brany pod uwagę najbardziej.*

I jest jeszcze jedna sprawa, o której nie mówi się prawie wcale: osoby rozwijające się w spektrum, które doświadczają kryzysu bezdomności. To realny problem, który musimy nazwać i zacząć rozwiązywać.

Kampania dąży do zastąpienia pozorowanych działań autentycznym partnerstwem i rzeczywistym udziałem osób w spektrum autyzmu w procesach decyzyjnych w życiu publicznym, zawodowym i edukacyjnym, zgodnie z zasadą „Nic o nas bez nas”. Równocześnie młodzi samorzecznicy będą wskazywać na pozytywne przykłady partycypacji i efektywnej współpracy z różnymi podmiotami, która przelożyła się na realną poprawę sytuacji osób w spektrum autyzmu i ich rodzin. W kampanii młodzież również zwraca uwagę na dramatyczną sytuację osób wymagających stałego, wysokospecjalistycznego wsparcia, których głos – ze względu na złożone potrzeby opiekuńcze – jest dziś najmniej słyszalny.

Tegoroczna edycja swoją formułą będzie nawiązywała do odston z poprzednich lat. Będzie się opierała na trzech filarach:

1. Głównym punktem kampanii jest spot z udziałem Samorzeczniczek i Samorzeczników rozwijających się w spektrum autyzmu wraz z osobami sojusznicy. Jego scenariusz powstał na podstawie briefu opracowanego przez osoby samorzecznice podczas cyklu warsztatów i spotkań poprzedzających przygotowanie kampanii. To młodzież określiła kierunek przekazu oraz wiodące wątki, odwołując się do własnych doświadczeń i obserwacji dotyczących zjawiska partycypacji w różnych obszarach życia.
2. Rozwinięciem spotu będą zaprezentowane w różnej formie wypowiedzi osób samorzecznich dotyczące ich doświadczeń nawiązujących do bieżącego hasła kampanii oraz jej postulatów. Uzupełniać je będą komentarze rodziców i opiekunów, a także ekspertów – terapeutów, nauczycieli, psychologów i pedagogów.
3. Otwarte, dostępne dla wszystkich wydarzenia towarzyszące – warsztaty, spotkania, Lekcje Różnorodności, podczas których podejmowana będzie dyskusja o tym, jak mądrze wspierać osoby neuroatypowe, wzmacniać ich potencjał, głos i sprawczość.

Jednocześnie przez cały czas trwania kampanii będzie prowadzona intensywna komunikacja w mediach społecznościowych prezentująca działania podejmowane przez młode osoby samorzecznice.

Organizatorzy kampanii:

Fundacja Autism Team, Klub Świadomej Młodzieży przy Fundacji Autism Team w Łodzi, Klub Świadomej Młodzieży przy Fundacji Autism Team Włocławek i okolice, Inicjatywa Obywatelska „Chcemy całego życia”, Inicjatywa „Nasz Rzecznik”.

Partnerzy kampanii:

Fundacja na Rzecz Rozwoju Probacji „PROBARE”, Fundacja „Pro Aperte”, Klub Świadomej Młodzieży w Kutnie przy Fundacji „Pro Aperte”, Fundacja „AleKlasa”, Ośrodek Terapii Neurorozwojowej „Poczuj Sam”, „Aspiracje” – Autyzm na kosztach, Sekcja Praw Dziecka przy Okręgowej Radzie Adwokackiej w Warszawie, Fundacja „FIONA”, Fundacja „Niestereotypowi”, Fundacja „Artonomia”, Maciej Ryszawy – „Maciej w spektrum”, Krzysztof Chojecki – „Pan Pistacja”, „Psycholog na spektrum” – Anita Wojtkiewicz, „Kobieta z ADHD” – Alicja Bazan, Kacper Rudak – Fundacja „Zdążyć z miłością”, „Autyzm po ludzku” – Agnieszka Sułkowska, Fundacja „Mój Mount Everest”, Tomasz Bilicki – Inicjatywa Restart, Fundacja „Pomerało mi się”, Bartosz Jakubowski – samorzecznik, Kolektyw PIMP MY MIND, Łódzka Fundacja Trampolina, Stowarzyszenie „Nigdy Więcej”, Stowarzyszenie „SuperMoce”, Inicjatywa „Siła Małych Kroków”, Patryk Brzuski – AutyPatryk, Fundacja „Prodeste”, Autistic Snapshots Photography & Asperger

Marek Stankiewicz, „Atypowa Dziewczyna” – Paulina Kaczmarczyk, „FemiAutyzm”, „Consensus” – dr Joanna Ławicka, Fundacja „Niebieski Szlak”, Fundacja „Giganci”, Fundacja „Autika”, Towarzystwo Tłumaczy i Wykładowców Polskiego Języka Migowego „GEST”, Inicjatywa „Autyzm Ale” oraz Centrum Handlowe Port Łódź.

Kontakt:

Sylwia Kowalska, ekspertka edukacji włączającej, koordynatorka Społecznego Pogotowia Interwencyjnego, inicjatywy „Chcemy całego życia!” i Fundacji AutismTeam; członkini inicjatywy „Nasz Rzecznik”.

info@autismteam.edu.pl , s.kowalska@autismteam.edu.pl, tel.: 509 707 337

Jan Gawroński, samorzecznik, założyciel i koordynator Klubu Świadomej Młodzieży Fundacji Autism Team; członek inicjatyw „Chcemy całego życia!” i „Nasz Rzecznik”.

j.gawronski@autismteam.edu.pl, tel.: 509 707 337